

30 DECEMBRO DO 2010 - NÚMERO 846

r d l

REVISTA
**DAS
LETRAS**



Protagonistas do 2010

A crise económica converteuse este ano na escusa non só para rebaixar os dereitos dos traballadores, senón para deixar a cultura, a memoria histórica ou o medio natural á intemperie. Nun contexto no que a maioría dos cidadáns parecen estar dispostos a renunciar ós seus dereitos e liberdades a prol das promesas dunha “seguridade” suposta, aceptando mesmo medidas gobernamentais que rozan o autoritarismo, internet ou os movementos sociais son os únicos que parecen ofrecer resistencia. Xunto a eles, sitúanse os proxectos individuais e colectivos de artistas que, malia as dificultades, seguen adiante. Julian Assange revelouose como o símbolo do desafío a uns gobernos que impoñen os seus intereses no mundo acubillados no segredo ante a opinión pública. O fundador de Wikileaks abaneou tamén a confianza dos cidadáns nuns medios de comunicación en crise estrutural. En Galicia, Agustín Fernández Paz ergueuse, sen quere-lo, en icona da protesta contra un Goberno que ataca a lingua, deixa o sistema teatral nunha situación próxima ó desmantelamento ou os museos cuns orzamentos insuficientes. O 2010 pasará á historia por ser o ano no que a lexislación proteccionista do idioma galego foi gravemente rebaixada: moitos non dubidaron en cualificar a política lingüística da Xunta de Núñez Feijóo como o maior atentado cometido contra a lingua do país desde 1936. Unha vez

2010

conseguida esta rebaixa, os grupos que avogan por apontoar a ‘lei do máis forte’ na cuestión lingüística –nomeadamente Galicia Bilingüe– decidiron derribar un dos alicerces da normalización na comunidade educativa: os equipos de dinamización. Os seus ataques contaron, ademais, coa aprobación do Valedor do Pobo. Non menos catastrófico resultaron os intentos para regulamentar as emisións de CO₂ e frear o quencemento da atmosfera: os cumios desenvolvidos ao longo do ano teñen un denominador común: o fracaso. Mentres, a década que deixamos atrás foi a máis quente da historia da humanidade des que se fan medicións: calcula que ao longo deste século a temperatura en Galicia podería subir seis graos. No campo ceintífico, unha físgoa para adentrarnos no coñecemnto da antimateria: o éxito do Acelerador de partículas do CERN, un xigantesco artiluxio que os científicos pretenden converter no simulador do big bang. Deste xeito, non todo foi malo. No noso país, o audiovisual, a música ou a literatura deron novas mostras da súa fortaleza creativa. O PP foi protagonista, si, pero non precisamente para ben, nun ano no que o PSOE tampouco se luciu ante o electorado de esquerdas coa súa política económica de simpatías neoliberais.



Julian Assange, profeta do hacktivismo

Comparado pola dereita co terrorista Bin Laden, Julian Assange é un australiano de 39 anos que está convulsionando as canles informativas e, sobre todo, desvelando os métodos que utilizan os gobernos do mundo para impoñer os seus intereses, particulares, empresariais ou bancarios. Assange deuse a coñecer nos anos noventa como o profeta do hacktivismo, o labor dos hackers: facer da información un ben público de libre acceso. Ese principio alicerzábase nunha desconfianza profunda de toda autoridade constituída e na defensa dunha descentralización extrema na condución dos asuntos políticos. Wikileaks é a web na que Assange sacou á luz os máis de 250.000 folios –filtrados polo militar Bradley Manning– que revelan o pozo negro da diplomacia mundial. O castigo foi inmediato e Assange pasou polo cárcere acusado de intimidación sexual.



‘O libro dos cans’, de Estevo Creus

De entre as novidades editoriais do ano, sen dúbida ningunha un dos títulos máis inquietantes e audaces é *O Libro dos cans*, a última entrega de Estevo Creus (Cee 1975) publicado pola editorial Franouren, un poeta inclasificable que, desde a súa engalaxe na xeración dos 90, tracexou unha elipse de radicalidade física e verbal. *O Libro dos cans* constrúese sobre planos nos que Creus reflicte a superficie tóxica da razón e a fiestra luminosa do absurdo. Trátase dun dos libros máis portentosos que se poida imaxinar, “un espazo entre o lugar seguro, ou de confianza absoluta, e o lugar de confianza probable ou de mínimo risco”. No centro, os cans, ladrando: Estevo con zapatos brancos, arquitecto de todo coñecemento (racional ou irracional). A escrita prolongada en casas, en rizomas, en plataformas, en trampolíns, en gaiolas, en poemas...



Un adeus con ‘Cerrado por aburrimiento’

Nun momento de crise extrema do teatro, a desaparición da compañía Matarile foi a proba de que as cousas irían mal pero aínda podían ir peor. Durante anos, Matarile marcou o soarego electrizante do teatro feito en Galicia e Ana Vallés, a súa directora, conseguiu crear unha linguaxe propia –un selo inconfundible de calidade– nun momento de creación reprodutora e canseira. A carón de Baltasar Patiño –o grande iluminador que traballa hoxe no país–, Ana Vallés deu por concluída a proposta de Matarile con *Cerrado por aburrimiento*, título elocuente dunha montaxe que levaba a proposta da compañía a lugares de concepcións irreversibles. Atrás quedaban tamén experiencias esenciais na historia das artes escénicas do país: o Teatro Galán ou o ciclo *En pé de pedra...* Agora, comeza unha nova aventura...